

tæk

NR. 2 • AUGUST 2021

STRAATAGETS KONTOR

ISSN 2246-3275

tæk
2013 - 2021

Læs bl.a. om:

Da tækkemand Bjarne Johansen hørte, at dette Tæk bliver det foreløbigt sidste – og at der skulle en gravsten på forsiden – sagde han: "Den skal da tækkes, den gravsten". Så det blev den. Endnu en af Bjarnes kreationer... (side 36 - 37) Foto: Bjarne Johansen.

8

Stråtagparadiset

Hvad der måske bliver verdens største stråtag, tager i disse måneder form på rigmands-øen Sylt.

Tæk portrætterer tækkemanden, der står for 11.000 kvadratmeter stråtag – og viser rundt på øen med de mange stråtage.

12

Beton og strå

Et københavnsk arkitektfirma har med inspiration fra de frisiske stejle tage tegnet og fået opført en helt ny tolkning af en landejendom.

22

Japanere sprudler

De unge i den japanske tækkebranche gør, hvad de kan, for at undgå, at stråtagene helt forsvinder fra Solens Rige.

28

Kontor i krise

Straatagets Kontors økonomi vakler og dermed også kontorets fremtid. Foreløbig er det sikret året ud. Tæk fortæller hvad der foregår.

32

Lokalplaner spænder ben

Lokalplaner spænder som regel ben for nybyggeri med strå.

STRAATAGETS KONTOR APS ejes af Tækkelauguet.

STRAATAGETS KONTOR er branchekontor for tækkemændene og sekretariat for den internationale sammenslutning af organiserede tækkemænd, ITS – International Thatching Society.

FORMÅLET med kontoret er at medvirke til at øge brugen af stråtag i nybyggeri og samtidig bevare dette unikke tag på de bygninger, hvor det kulturhistorisk hører hjemme. Kontorer informerer, inspirerer, markedsfører og er med til at udvikle det moderne stråtag.

STRAATAGETS KONTOR udgiver bladet TÆK, som udsendes til samtlige tækkemænd i Danmark og Sverige samt til udvalgte målgrupper med interesse for og tilknytning til tækkebranchen.

TÆK udkommer 4 gange årligt ved begyndelsen af hvert kvartal.

Ansvarshavende redaktør og kontakt:

Jørgen Kaarup • joergen@kaarup.eu • T 2125 9188

Grafisk produktion: WERKs Grafiske Hus a/s. Oplag: 600 stk.

I BESTYRELSEN FOR STRAATAGETS KONTOR:

Tækkemand Thomas Gerner (formand)

Hornebyvej 65, 3100 Hornbæk • T 2521 7752 • mail@horneby.dk

Tækkemand Henrik Henriksen

Ryttermarken 29, 5700 Svendborg
T 2127 9237 • hh@adslhome.dk

Arkitekt MAA Sven Jon Jonsen

Lindevangen 89B, 2830 Virum
T 2011 9711 • svenjonjensen@mail.tele.dk

REDNINGSAKTION STRAATAGETS KONTOR

AF THOMAS GERNER,
FORMAND,
TÆKKELAUGET

Du sidder muligvis med det sidste Tæk i hånden – nogensinde.

Det er én af konsekvenserne af den økonomiske situation i Straatagets kontor.

Tæk har været vores fælles talerør gennem de sidste 8 år – det er kommet ud til tækkefirmaer, svenne og lærlinge samt en række firmaer og institutioner med interesse i tækkefaget.

Her har alle interesserede kunne følge med i, hvad der rørte sig i branchen.

Jeg er ked af og ærgerlig over, at vi – lige nu – ikke har økonomien til at fortsætte som hidtil.

Der arbejdes på højtryk for at finde nye måder at finansiere kontorets arbejde og udgivelsen af Tæk fremadrettet.

Sepatec A/S har, i deres seneste nyhedsbrev, meddelt at prisen på deres brandsikring sættes ned, og at de stopper deres støtte til kontoret.

Jeg vil hermed opfordre alle til at bruge de sparede kroner på at støtte op om kontorets arbejde og dermed branchens fortsatte udvikling.

Jeg vil gerne sige tak til Carlo og co. for deres kæmpe støtte og opbakning gennem årene.

Jeg håber at vi kan fortsætte samarbejdet på et senere tidspunkt.

Flere tækkefirmaer melder sig på banen med økonomisk støtte til kontoret; det er jeg glad ved.

For selvfølgelig skal, vi – de danske tækkemænd – selv finansiere og drive vores fælles branchekontor.

Det kræver faktisk ikke meget at opretholde driften i kontoret – så hvis alle danske tækkefirmaer byder ind med kr. 5.000,00 om året, vil vi kunne drive kontoret på fuld kraft til gavn for alle i branchen.

Giv os en melding, hvis dit firma også vil være en del af branchens udvikling og fremtid.

[#sammenervistærkest](#)

GENERALFORSAMLING – Huset, Middel fart

For et par uger siden havde vi generalforsamling i Tækkelaugget.

Vi, i bestyrelsen, har i noget tid været bekymret over kvaliteten på det udførte tækkearbejde.

Derfor har vi forslået tre tiltag for Tækkelaugets medlemmer

- Besøg hos medlemmer
- Efteruddannelse
- Udførelse af Kvalitetssikring

Disse tiltag, viste sig at være en stor og uoverskuelig mundfuld for nogle af medlemmerne i Tækkelaugget.

Derfor deles det nu op i nogle mundrette bider.

Oprettelse af en efteruddannelse var, som det første, til afstemning.

Alle fremmødte var enige om at det er en god idé og der vil snarest blive indkaldt til en ekstraordinær generalforsamling, da der ikke var nok fremmødte til at godkende forslaget endeligt.

De to andre forslag vil vi finpudse i løbet af året og samtidig opfordres medlemmerne til at give sig i kast med at udføre kvalitetssikring af det udførte arbejde.

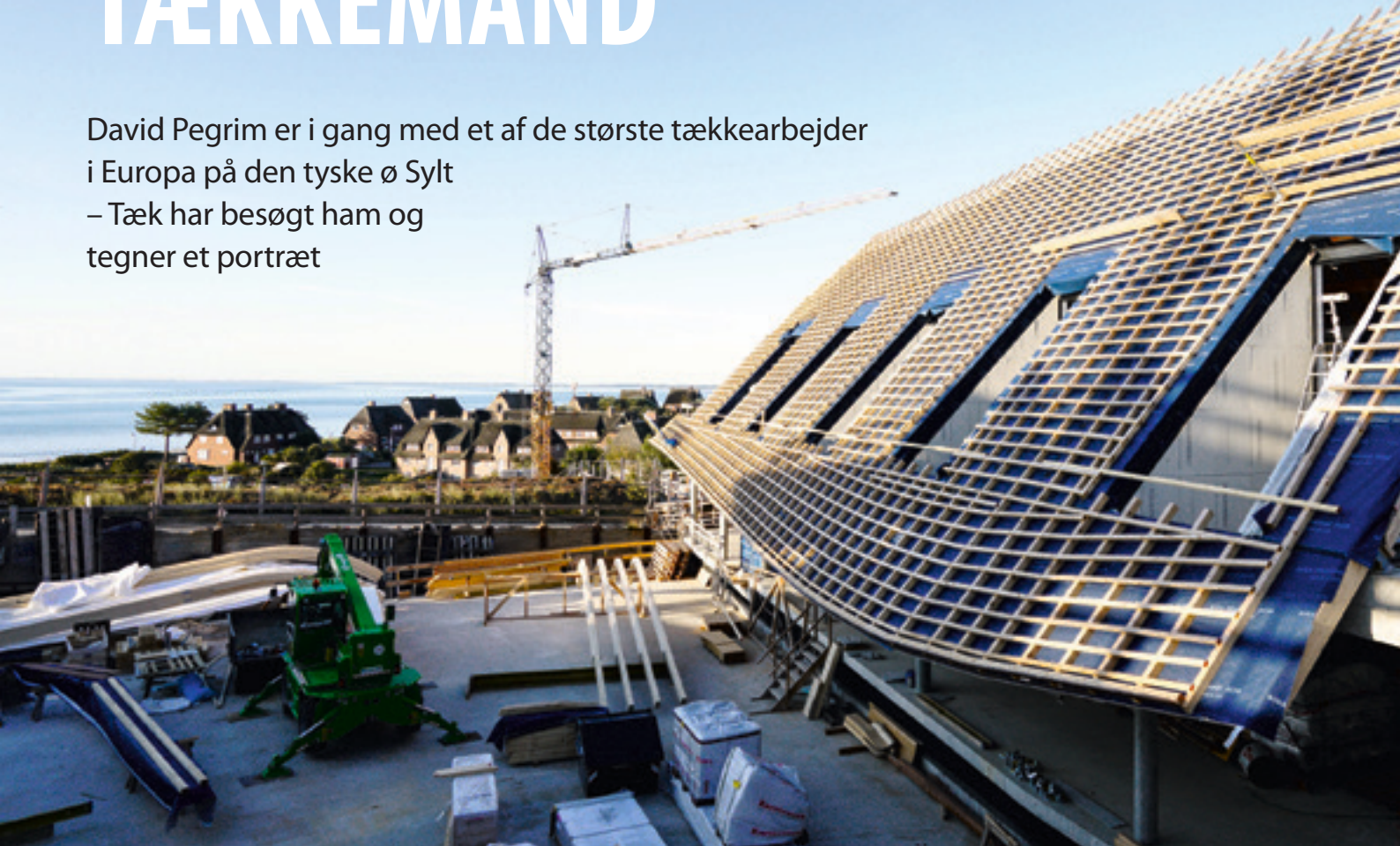
Læs senere i bladet hvorfor jeg synes, det er nødvendigt at give sig i kast med kvalitetssikring.

Sommeren er i fuld gang, og jeg håber at alle kan holde lidt ferie og få ladet batterierne op.

Glæder mig til vi ses på bindedagen den 4. september hos Per Ringgaard i Thy.

DEN EUROPÆISKE TÆKKEMAND

David Pegrim er i gang med et af de største tækkearbejder i Europa på den tyske ø Sylt – Tæk har besøgt ham og tegner et portræt

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: DAVID PEGRIM OG JØRGEN KAARUP

David Pegrim har ikke noget imod store projekter. Men wellnesscenteret Lanserhof på Sylt slår alligevel alt: 11.000 kvadratmeter stråtag, et tag på hotelbygningen, der er op mod 25 meter højt, og fast arbejde i et par år med daglige ture fra hjemmet ved Skærbæk til Sylt.

”Det er et meget spændende projekt”, lyder det fra David, født i Tjekkiet, opvokset i München, Tyskland og siden 2013 selvstændig tækkemand, bosat i Sønderjylland og med en kæreste i Schweiz. Han kalder sig hellere europæer end den ene eller anden slags nationalist. Og han har arbejdet i en del europæiske lande.

Uddannet snedker i München som 21-årig, mødte sin tidligere kæreste der, og da hun var halvt dansk, flyttede parret til Sønderjylland. Efter et par år med at bygge paraglidere og en særlig vogn til strandkørsel med sejl mødte David Pegrim en af Ballum Tækkeforretnings medarbejdere, og inden længe var han at finde på taget sammen med ham og indehaveren, Erik Heebøll.

”Det passede mig rigtig godt at skifte håndværk, for som tækkemand behøver man ikke være helt så præcis og målfast som en snedker. Det lidt grovere arbejde har altid passet mig bedst”, siger David Pegrim, som i nu 8 år har været selvstændig med firmaet Tekhek. Siden arbejdet med det store well-

nesscenter på Sylt begyndte i august 2020 har de været 7 mand på taget det meste af tiden: 4 polakker, en tysker og en dansker er alle ansat i Tekhek, men mester selv er som regel også at finde på taget.

DAG 112

Da Tæk møder David på Sylt er det arbejdsdag nr. 112 på Lanserhofs hotelbygning. Der er tækket 3.500 kvadratmeter, der er 2.000 tilbage – og dertil kommer så de øvrige 5.500 kvadratmeter, som fordeler sig på det såkaldte casino, en fredet bygning, der som den eneste står tilbage, når projektet er færdigt næste år. Her satsede de tyske officerer D-mark, for hele området har været kaserne i sin tid.

Nu er området ryddet og giver plads til luksushotellet, et nybygget sygehus og tre meget store sommerhuse, alt med stråtag. Når det åbner næste år bliver det et af Europas dyreste kursteder: Det er de virkelig rige, der til den tid får mulighed for at få stillet diagnose og derefter komme i behandling og rekreere i luksuriøse omgivelser.

Et projekt til en lille milliard danske kroner. Værelsesprisen skal være høj for at tjene pengene hjem til den østrigske investor, for der bliver kun 68 værelser i bygningerne på i alt 20.000 kvadratmeter. Et enkelt værelse bliver på 70 kvadratmeter.

Men hvorfor så stråtag på alt dette...?

"For tyskerne er stråtag indbegrebet af kvalitet, luksus, idyl samt ro og fred. Her på Sylt er der i forvejen en meget gammel og udbredt tradition for stråtag på både helårs- og sommerhuse, og det tiltrækker rige mennesker fra både Tyskland, Dubai, Schweiz og andre lande. Du kan lytte dig til rigdommen... Der er rigtig mange biler af mærket Porsche på Sylt. Og der er prestige i at have stråtag", siger David Pegrim.

DAVID PEGRIM

- 44 år, selvstændig med firmaet Tekhek
- Bor på en landejendom ved Skærbæk
- Født i Tjekkiet, opvokset i Tyskland.
- Taler 5 sprog og vil helst kaldes europæer.
- Ugift med kæreste i Schweiz, far til tre børn.

Han fortæller, at det er både besværligt og dyrt at arbejde på Sylt, men at det indtjeningsmæssigt er en god kontrakt, han har fået. Det koster omkring 5.000 kr. at få et læs rør til Sylt, oven i indkøbsprisen.

PRODUKTANSVAR

David Pegrim er medlem af det tyske tækkelaug, og han skal tække efter de tyske forskrifter for tækning.

Hvordan ser du forskellen mellem de tyske normer og de danske i Veludført Stråtag?

"I Tyskland tækker man tykkere, til gengæld er der 10 cm luft under taget, så det er godt ventileret. I Tyskland lægger man isoleringsplader på spærerne og så vandtæt og brandsikker plade oven på. Det betyder, at huset ikke ødelægges ved brand. Man skal simpelthen have det undertag i henhold

til energikravene. Selve tækningen er groft sagt den samme, bortset fra at de tækker tykkere – 35 centimeter, og det kan de gøre, fordi de har så meget udluftning, også i rygningen.

Ellers er den store forskel, at næsten alle tagrør, der bruges i Tyskland, er testede via deres kvalitetssikringssystem QSR. Det er godt at få testet rørene, for så har rørhandleren en forsikring, der dækker – hvis vi tækker efter reglerne, så er det rørhandlerens produktansvars-forsikring, der skal dække eventuelle problemer. Ellers er det jo altid tækkemanden, der hæfter – og det kan ikke være rigtigt", siger den dansk-tyske tækkemand, der hellere vil kaldes europæer.

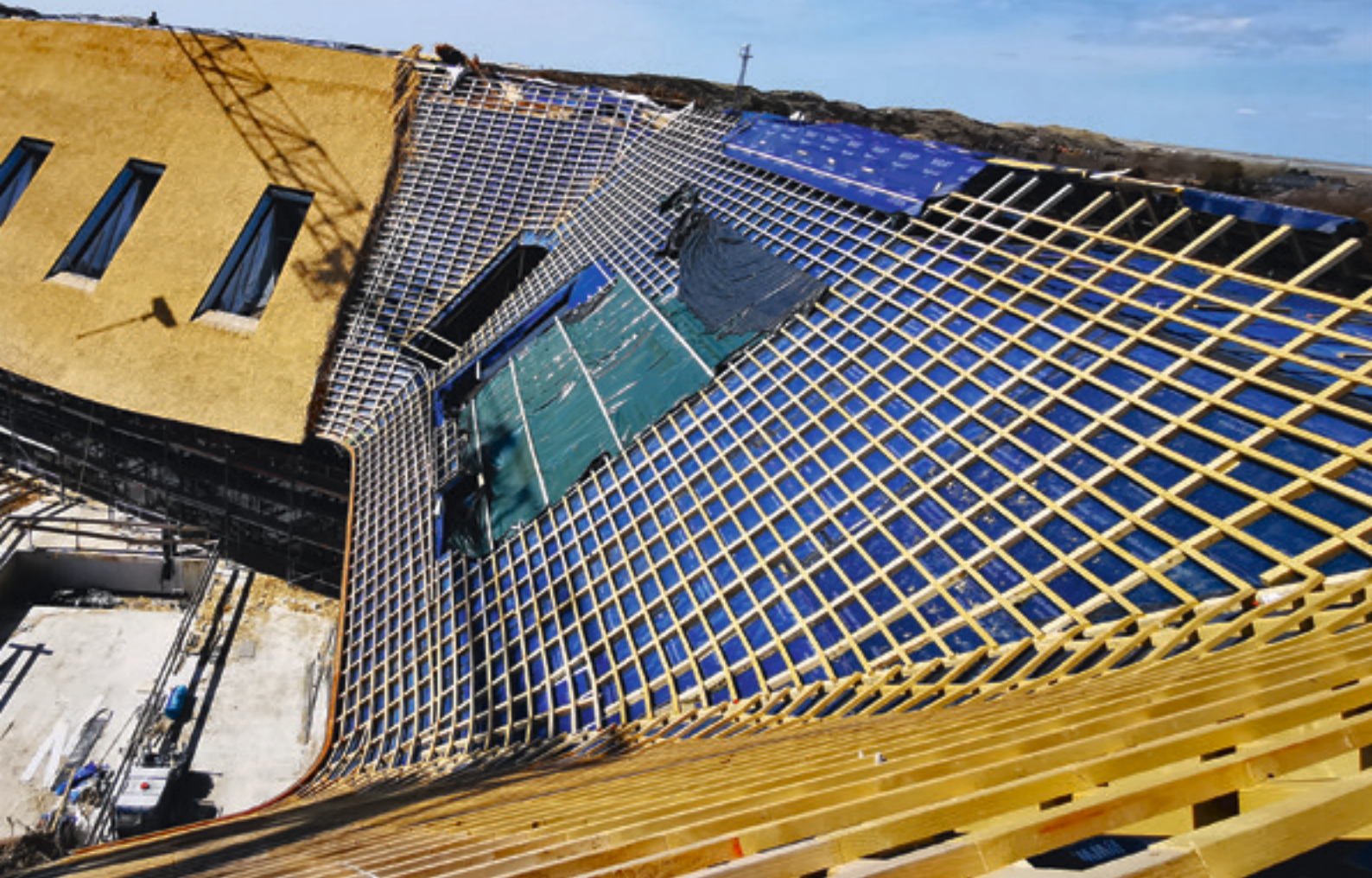
"GODT DET IKKE ER MIG"

David Pegrim synes egentlig ikke, at tækkearbejdet på Lanserhof er specielt eller sær-

David Pegrim og hans folk er ved at være halvvejs på det kæmpestore byggeri, som skal være luksus wellnesscenter og hotel på Sylt.

lig udfordrende. Han siger *slet ikke* som den tyske kollega, en tækkemand fra Sylt, Tæk mødte på turen: "Godt det ikke er mig, der skal stå for så stort et arbejde – det er jo et megahøjt tag, det ville jeg faktisk ikke bryde mig om at arbejde på", lød det fra den tyske tækkemand.

Anderledes med David Pegrim. Selv om tag-skægget ikke er lige, men svinger to meter i lange, bløde rundinger – og bygningen og dermed taget i det hele taget har mange rundinger og meget store skotrender, så

er svaret på spørgsmålet, at "tækkearbejdet ikke er den store udfordring".

Rygningen bliver udført af farvet aluminium og bliver seks meter bred. Under den gemmer sig al teknik, udsugning og et sprinkleranlæg i tilfælde af brand. Der altså både brandsikre plader og sprinkleranlæg. Derfor forcastede arkitekten at udføre ekstra brandsikring med Sepatec.

Her er en visualisering af, hvordan det færdige byggeri ser ud. Der bliver, ud over hotellet, tre store luksuriøse sommerhuse og yderligere en tækket bygning, som er fredet og tidligere var casino for officererne.

Tagrørene til projektet er fra Kasakhstan. De er testet på QSR, det tyske kvalitetssikringssystem og er ifølge David Pegrim rigtig gode, hårde og med højt ligninindhold.

"Arkitekten ville ikke bruge Kina-rør pga. Kinas politik. Det er et meget grønt arkitektfirma fra Düsseldorf, som virkelig tænker på miljø og har politiske holdninger. Nu er jeg spændt på, om vi kan få alle de 110.000 bundter fra Kasakhstan, vi prøver".

Der er sket meget med den europæiske tækkemand, siden han begyndte i Ballum Tækkeforretning i 2002. Der var han i 11 år, og han karakteriserer Erik Heebøll som en rigtig god læremester.

"Jeg startede alene med groft sagt en tækkeskovl og en stige. Nu har jeg seks mand i arbejde og er så glad for, at jeg fik lov til at bruge kranen her gratis. Det er fantastisk arbejdsbesparende, at kranen kan lægge rørene på altanerne. Det var godt, jeg fik det med i kontrakten", storsmiler David Pegrim.

SYLT

– et stråtagsparadis

Øen Sylt i Vadehavet er blevet en ø for rige folk med sommerhuspriser, der får danske priser til at blegne – stråtag er en vigtig del af dét, køberne eftertragter

TEKST OG FOTOS: JØRGEN KAARUP

Der er masser af dyre biler, mærkevarebutikker og rige mennesker fra Dubai, Schweiz, Østrig og Tyskland på Sylt. Man kan både mærke, at øen er blevet for folk med mange penge og det kan høres på den karakteristiske lyd af en Porsche.

Og til hele denne cocktail af dyre vaner og prestigefulde hører stråtaget. Et eksempel er byen Kampen, hvor der i starten af 1900-tallet opstod en kunstnerkoloni, så landsbyen blev et populært mødested for tyske kunstnere og intellektuelle, f.eks. maleren Emil Nolde og forfatteren Thomas Mann.

I 1912 påbød en lov simpelthen, at nybyggerier kun måtte opføres med stråtag. I dag regnes byen for at være et eksklusivt badested, som besøges af prominente mennesker fra flere forskellige lande. Mange af dem har opført store sommerhuse og villaer, alle med stråtag.

Et par stråttækte priseksempler, som ikke engang er fra det mondæne Kampen:

Et nyopført fritidshus, 5 værelser, 220 kvadratmeter beboelse, 800 kvadratmeter grund. **Pris:** 40 millioner kr. UDEN havudsigt!

Eller:

Et større sted med 8 værelser og 345 kvadratmeter beboelse. **Pris:** 51 millioner kr. Ej heller med havudsigt.

Seneste skud på den eksklusive stamme er Lanserhof Sylt, der med sine 11.000 kvadratmeter stråtag, totalt set, ifølge bygherren bliver til verdens største stråtag. Alene hovedbygningen, wellnesshotellet, har 5.500 kvadratmeter med strå til at dække de 68 værelser.

Arkitekt bag Lanserhof Sylt er Christoph Ingenhoven fra Ingenhoven Architects. Han har sagt om sit bevidste valg af stråtag på nybyggeriet, som er færdigt i 2022:

”Inspirationen er fra den lokale arkitektur på Sylt, hvor det specielle netop er de mange stråttage med stejl rejstning. Stråttetaget byder på en række muligheder: det er blødt, det er let at forme i kurver, det byder på flot design, så jeg bruger det, fordi jeg kan lide materialet.

Det bliver et stort stråtag. Et af de største nogensinde. Det er en udfordring, og den slags udfordringer er spændende.”

www.lanserhof.com/en/lanserhof-sylt

KOM TIL

BINDEDAG

DEN 4. SEPTEMBER FRA 9.15 – 16

Tiden nærmer sig for årets bindedag, der i år holdes hos tækkemand Per Ringgaard i Thy. Per har købt en af Danmarks ældste gårde, Dovergaard, som kan dateres helt tilbage til 1570'erne.

Dovergaard danner rammen for bindedagen, der begynder med kaffe og rundstykker kl. 9.15.

For de morgenfriske medlemmer af Tækkelaugget er der ekstraordinær generalforsamling fra kl. 9 – 9.15, hvor forslagene fra generalforsamlingen skal vedtages.

Sted Doveroddevej 3, 7760 Hurup Thy

Frokost Inkl. 2 øl eller vand koster 100 kr.

Tilmelding Tilmeld dig på Tækkelauggets hjemmeside www.taekkelaug.dk, hvor også endeligt program lægges op midt i august.

Program Først og fremmest hygge og socialt samvær.

- 10.00 - 10.15: Velkomst v.
Per Ringgaard og Thomas Gerner
Resten af dagen: Tækning på tre forskellige moucup'er, faglige diskussioner og snakke med de leverandører, der tager imod invitation til at udstille på bindedagen.
- 12.00 - 13.00: Frokost
- Eftermiddag: Rundvisning på Pers gård.
DM i rørkast.
- 16.00: Tak for i dag
-

SEPATEC®

Brandsikring til stråtag

EFFEKTIV BRANDSIKRING TIL STRÅTAG

▀ **HØJ SIKKERHED**

Brand udvikler sig
langsommere

▀ **BILLIG FORSIKRING**

Op til 50% rabat på
brandforsikringspræmien

▀ **LAVT AFSTANDSKRAV**

Afstandskrav nedsat
fra 10 til 5 meter

FOR MERE INFO

RING PÅ 8638 7666

ELLER BESØG SEPATEC.DK

BRANDTEKNISKE
EGENSKABER
TESTET I FULD
SKALA AF

ET BUD PÅ
NUTIDIG
LANDEJENDOM

TEKST: JØRGEN KAARUP
FOTOGRAF: TORBEN ESKEROD

Ved Haderslev Fjord er et helt nyt bud på fortidens 4-længede gårde bygget med strå og beton som de gennemgående elementer

Beton og strå. Det hårde og det bløde. Det hurtige og det langsomme. De to vidt forskellige materialer er de gennemgående i arkitekterne NORRØNS nyopførte landejendom ved Haderslev Fjord. En genfortolkning af den frisiske, slesvigske traditionelle byggestil med stejle rejsning. En anderledes, 4-længet gård, som åbner mulighed for at holde kurser og producere tv om kvalitetsfødevarer.

Bygherrer er et par, der nærmer sig et aktivt seniorliv efter at have gjort karriere i København. Med rødder i det sønderjyske havde de en drøm om at vende tilbage til rødderne, medbringende inspiration og erfaring fra et travlt arbejdsliv.

Parret henvendte sig til NORRØN, fordi de havde arbejdet for Boligministeriet med bud på det Nye danske Landsted.

Resultatet blev de 600 kvadratmeter bygninger, der kan ses på disse sider. Måske

bliver det til en slags kokkeskole i perioder, måske skal der holdes kurser i biodynamisk produktion, måske skal der produceres tv om spændende mad. Mulighederne er åbne, for parret – der foretrækker at være anonyme – er endnu ikke flyttet til Åstrup Have, som stedet er blevet døbt.

MODIGE BYGHERRER

”Vi har haft modige bygherrer, for vi kunne jo ikke vise dem, hvordan et betonhus med stråtag ser ud”, siger Marco Berentz, som er den ene af de to arkitekter, der udviklede og tegnede Åstrup Have. Han fortsætter:

”Det har handlet om at finde tilbage til værdierne, som mange af os har vendt ryggen og flyttet væk fra – hvordan livet på landet kan genfremkaldes og gøres til noget særligt igen. Vi har lavet vores fortolkning af livet på landet med inspiration fra det frisiske, fra området omkring Tønder og sydpå. Det er vigtigt for os at ting har rødder”.

Kollegaen Poul Høilund tilføjer:

”Det må gerne afstedkomme nysgerrighed. Pyntesygen i hjemstavnsarkitekturen i det sønderjyske – med tyske aner – er et spændende motiv at tolke videre på”.

BYGGET PÅ 48 TIMER

Ordene flyder let fra de to arkitekter. Begejstringen mærkes, når de fortæller om det spændende og utrolige i kontrasten, da byggeriet blev sat i gang. Det tog 48 timer for en betonelementfabrik at sætte huset op. Utrolig hurtigt. Og efterfølgende kom det langsomme: Tækningen og færdiggørelsen af bygningerne inden for.

”Territoriet for drømme” er et slogan for det københavnske arkitektfirma.

”Den tagline mener vi alvorligt – folk, der kommer her, er med på at miste fodfæstet for en stund”.

Har I fået lov til at "lege", uden at være pressede af økonomi, i det her projekt?

"Vi har bestemt diskuteret økonomi – de har ikke bare ladet os vælge dyre løsninger. Der er f.eks. både dyre og vildt billige fliser, så vi fandt i fællesskab ud af, hvordan det her skulle se ud. Men jo, vi producerer ikke bare en hel masse byggekvalitetsmeter – vi ønsker at lave oplevelser og bidrage til, at sådan et nyt sted fortæller en historie".

Åstrup Have er et af tre projekter, som blev indstillet til Betonelement Prisen 2021. (Men blev desværre ikke årets vinder).

Fra Betonelement-foreningens begrundelse for indstillingen bringer Tæk dette uddrag:

Det er arkitekterne Poul Højlund (til venstre) og Marco Berenthz, NORRØN, der har tegnet det nye bud på en landejendom. Og lige nu arbejder de på et meget stort projekt med stråtag.

ARRET HUD UDEN MAKEUP

Tegnestuen fik lov at dyrke kontrasterne med beton overfor strå, hvor de rå betonelementer uden efterbehandling minder om arret hud uden makeup.

– Beton og strå er just ikke et klassisk eksempel på et ægteskab, men begge materialer tager vejret til sig og fremstår hudløst ærligt. Regnen fremelsker de mørke, bløde toner, mens solen lysner dem, fortæller Founding Partner Marco Berenthz, NORRØN.

Til at give endnu mere spil er forpladerne i sandwichelementerne flere steder prydet med relieffer, der minder om blonder, mens fugerne i de store gavle er opsproset med markante messingprofiler, som danner et gyldent reliefmønster.

– Blonder og messing har været vores forsøg på at dyrke pyntesygen i den traditionelle byggeskik, og det har været et kunstnerisk eksperiment at finde frem til et udtryk, hvor vi fik det hele til at spille sammen, siger Founding Partner Poul Højlund, NORRØN.

– Vi har forsøgt at genfortolke noget lokalt på en ny måde, og vi er stolte over at se, at det er lykkedes. Det giver sult på mere, tilføjer han.

De ubrudte tagflader står i kontrast til ornamentikken i gavlene. *Norrøn er meget glade for det afskårne – fordi solceller, teknik, skotrende osv. ligger deroppe, så man ikke kan se det nede fra.*

Skjult og alligevel under åben himmel ligger skorsten, ventilation, solceller og ovenlysvinduer på alle fire længer.

Det er muligt, idet en markant afskæring af tagprofilen skaber en form for nedsunken kar, så ejendommen opnår et rent og roligt udtryk.

FAKTA: ÅSTRUP HAVE, HADERSLEV

Bygherre: Privat

Arkitekt: NORRØN

Tækkearbejde:

Hedens Tækkemand

Entreprenør: Søgård Byg

Betonleverandør: SHT

Opført: 2020

Byggesum: 16,5 mill. kr.

Areal: 600 m²

Og a pro pos sult på mere; NORRØN er arkitektonisk projektudvikler af et meget stort feriehusprojekt i tilknytning til tyskernes mulighed for at komme hurtigt til de danske kyster, når Femern-forbindelsen er færdig. Indtil videre må der ikke komme mere ud om, hvad dette projekt består i og hvor det er henne, men meget tyder på, at der igen skal arbejdes med stråtage:

STRÅ VINDER GENKLANG

”Strå har i dialogen med investorer og øvrige vundet genklang, bl.a. fordi det er noget, turisterne gerne vil have. Og så er der igen det med det bygningshistoriske i det område – vi tager udgangspunkt i de rødder, som er der.

Og så er strå et sjovt materiale – det har så meget stoflighed. Og så kan de fleste li’ stråene, i modsætning til beton, som mange har

et fjendtligt forhold til” siger Marco Berentz fra NORRØN.

Tækkearbejdet er udført af Hedens Tækkemand fra Varde.

Hvordan var det at møde tækkemandens verden?

”Vi mødtes tidligt for at finde ud af, hvad der kunne lade sig gøre”.

Kunne de ting, I havde forventet, så lade sig gøre, rent tækketeknisk?

”Ja, det kunne det. Vi havde som sagt dialogen allerede før udbuddet og fik dermed tækkemændenes tekniske viden og erfaring i hænderne. Det er jo vigtigt for sådan nogle som os at sætte sig ind i materialerne, når man ikke har prøvet at arbejde med det før”.

TÆKKELAUGET VIL STÅ FOR KVALITET

TEKST OG FOTO:
JØRGEN KAARUP

Obligatorisk efteruddannelse og kvalitetssikring skal gøre medlemmer af Tækkelaugets til de mest foretrukne, lød det fra årets generalforsamling

Noget forsinket pga. corona blev årets generalforsamling holdt den dag, Danmark tabte EM fodboldkampen mod Finland, 12. juni.

Det vidste formand Thomas Gerner endnu ikke, da han optimistisk indledte sin beretning:

"Mange har ordrebogen fyldt, også langt ind i fremtiden, der er 22 lærlinge i gang, og uddannelsen er en vigtig grundsten for hele branchen. De unge går med gejst og ambitioner ind i faget, og nu er det på tide, at også laugets medlemmer efteruddanner sig".

Tækkelaugets stillede derfor forslag om obligatoriske efteruddannelseskurser i AMU-regi for medlemmer af lauget. Forslaget blev enstemmigt vedtaget, men det skal, sammen med et par ændringer i vedtægterne, vedtages endeligt på en ekstraordinær generalforsamling, der holdes på årets bindedag 4. september.

Tækkelaugets vil i det hele taget stramme op om udførelsen af tagene og sikre, at alle medlemmer overholder gældende regler, laver kvalitetssikring og arbejder i henhold til branchevejledningen Veludført Stråtag.

Thomas Gerner sagde blandt andet:

"Vi ser desværre mange tage, som ikke er veludførte. Tage, der ikke overholder vores branchevejledning. Brandsikring, der ikke er lagt efter gældende monte-

ringsvejledning. Tage, hvor al gængs viden er tilsidesat, og hvor teknisk fælles-eje ikke følges.

Det er ærgerligt – og kan få katastrofale følger.

For den udførende, som skal lave det om. For bygherre, som måske skal betale for et nyt tag efter en kort årrække. Og ikke mindst for branchen, som risikerer et dårligt ry."

Et besøg hos medlemmerne er også indtænkt i den "reform" inden for Tækkelaugets, som skal bringe medlemmerne helt frem i forreste række blandt fagets professionelle udøvere. Der vil senere komme forslag til, hvem, der skal udføre sådanne, hvordan og hvor ofte disse sparringsbesøg skal foregå.

"Laugets medlemmer skal være de foretrukne tækkemænd, når der skal laves stråtag. Det skal være attraktivt at være medlem af lauget, så vi kan tiltrække flere medlemmer til at støtte op om udvikling i vores fag."

Ud over disse ting optog det formanden, at Straatagets Kontors økonomi vakler, og at kontorets fremtid derfor er usikker, lige som det har vist sig, at brandsikring med glasfibervæv ikke er blevet optaget i bygningsreglement BR 18, hvilket betyder, at der lige nu ikke kan opføres huse med afstand under 10 meter uden at tilknytte en dyr brandteknisk rådgiver til byggeriet. (se artikel andet

sted i bladet, der arbejdes på højtryk med at finde en løsning).

Chefkonsulent Torben Hessing-Olsen havde på generalforsamlingen et indlæg om denne problematik – læs side xx

NYE I BESTYRELSEN

Hvad angår økonomi, så udviste regnskabet et underskud på 120.079, men da der mangler en indbetalt fra Dansk Byggeri på 67.377 er det reelle underskud på 56.702 kr., som dækkes af laugets formue.

Budgettet for 2021 viser et underskud på ca. 26.000 kr., som først og fremmest skyldes, at der ikke holdes seminar i år – der er normalt en fortjeneste på seminaret, fordi arrangørernes (bestyrelsens) arbejde i vid udstrækning er ulønnet.

På bestyrelsesposterne var der udskiftninger:

Tonny Nielsen og Keld Pedersen har begge ønsket at træde ud, og Henrik Jensen er gået fra medlem til at blive suppleant, fordi Henrik er formand for Uddannelsesudvalget.

Nye bestyrelsesmedlemmer, som blev valgt enstemmigt og uden modkandidater er: Jan Plauborg Pedersen og Jacob Ranch Ene-mark. Nyvalgt suppleant er Caspar Hall.

Ud over de nævnte består Tækkelaugets bestyrelse af Dennis Jørgensen, Ruud Co-nijn (næstformand) og Thomas Gerner (formand).

BRANDIMPÆRGNING

PROBLEMER MED AFSTAND TIL SKEL

Her kan MAGMA-FIRESTOP
typisk hjælpe til en dispensation.

Vi har Rigtig meget erfaring med
manglende afstand til skel.

Ring for hjælp. tlf.: 62219600

www.magma-firestop.dk

RETTELSE

I Tæk 1, 2021, havde der indsneg sig et par fejl i artiklen om Straatagets Kontors indsats. Om bladet Tæk stod der, at det sendes gratis til alle tækkemænd i Danmark og Sverige, tækkesvendene organiseret i 3 F og en række andre interesserede.

Tækkemændene i Sverige betaler abonnement for bladet Tæk, og det samme gør 3F for tækkesvendene, organiseret under 3 F. Tæk beklager fejlen.

Og hvad angår kontorets arbejde for den internationale organisation, ITS, så betaler vores internationale kolleger for denne sekretariatsfunktion.

Tak til vores svenske kollega, Adam Ooms for at gøre redaktøren opmærksom på de to fejl.

PROFF LETVÆGTS TÆKKESTOLE I ALUMINIUM OG RUSTFRI KROGE

Tækkestole leveres med lovpligtig dansk brugsvejledning.

Skridsikker belægning på øverste trin.

3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12 trin
Med lige kroge
Kroge i 34, 32, 30, 28, 26, 24 cm.

www.Patiscope.com – sales@patiscope.com

BRANDSIKRING MED FIBERDUG PÅ VEJ MOD GODKENDELSE

Brandsikring med glasfibervæv er ikke en generel godkendt løsning til at nedsætte afstandskrav, som alle ellers har troet – en løsning er forhåbentlig på vej...

TEKST: JØRGEN KAARUP

Brandsikring med fiberdug som Sepatec, Extum eller lignende er – i modsætning til, hvad alle har troet – ikke indeholdt som en godkendt løsning i de præaccepterede løsninger til brandklasse 1, hvis afstanden til skel eller vejmidte er under 10 meter, oplyste DI Dansk Byggeris chefkonsulent på Tækkelaugets generalforsamling.

“For et år siden ville jeg have sagt, at det er godkendt, men det er det bare ikke helt”, sagde Torben Helsing-Olsen generalforsamlingen.

Det har vist sig, at der kræves en certificeret brandrådgiver til brandklasse 3 til at godkende et stråttækket byggeri, hvis byggeriet ligger mellem 5 og 10 meter til skel eller vej, fordi byggeriet så – ifølge Bygningsreglement BR18 – rykker fra klasse 1 til klasse 3. Og det kan godt gå hen og blive dyrt med en sådan rådgiver.

Sagen er et af flere eksempler på, at en del praksis fra byggeriet ikke er fulgt med ind i bygningsreglementet. Derfor er der nu ned-

KUNDERNE VIL HAVE TÆKKEMÆND MED BYG GARANTI

I 2011 viste en undersøgelse foretaget af YouGov Zapera, at 76 % af dine potentielle kunder foretrækker håndværkere med Byg Garanti. Er du medlem af Dansk Byggeri og Tækkelaug er dit arbejde dækket af Byg Garanti. Det betyder, at du kan bruge Byg Garanti logo og kampagnemateriale i markedsføringen af din egen virksomhed. Er du ikke medlem, så skynd dig at blive det – det betaler sig! Læs mere om fordelene ved at kunne tilbyde Byg Garanti på bygggaranti.dk

sat en såkaldt task force, hvis opgave er at identificere områder, hvor bygningsreglementet ikke fungerer. DI Dansk Byggeri har i taskeforcen på laugets vegne påpeget problemet med at brandsikring af stråtag med fiberduk kræver brug af en certificeret brandrådgiver til brandklasse 3 samt at der ikke er taget stilling til, hvordan en ny løsning til brandsikring kan "optages" som såkaldt præaccepteret løsning – det vil sige løsninger, der på forhånd er godkendt.

I taskeforcen sidder blandt andre Torben Helsing-Olsen fra DI Dansk Byggeri, og han gør, hvad han kan for at få brandsikring med fiberduk ind som forhåndsgodkendt brandsikring af stråtækte ejendomme med under 10 meter til skel.

BRANDSIKRING VIRKER

"Bolig- og Planstyrelsen kan godt se, at der er et problem, fordi glasfibervæv er den mest anvendte brandsikring i Danmark gennem de seneste 18 år", sagde Torben Helsing-Olsen og fortsatte:

"Ingen sætter spørgsmålstegn ved, at brandsikringen virker. Forsikringselskaberne nedsætter præmier, når der brandsikres på den måde. Og man får et stråtag, der er mere sikkert end et ikke-brandsikret.

Det er bare ikke indskrevet for i bygningsreglementet som præaccepteret løsning, men styrelsen er med på, at det skal der findes en løsning. Jeg tror på, at vi har en løsning, der medfører, at brandsikkerhedsduge kan anvendes – også uden en rådgiver ind over."

Brandsikring med glasfibervæv ved afstand under 10 meter kommer tidligst ind i selve bygningsreglementet i 1. halvår 2022. Men måske kan det skrives ind i en vejledning, og så ville det kunne træde i kraft tidligere, i bedste fald i fjerde kvartal i år.

Hvad så med de tilfælde, hvor der er brandsikret med fiberduk i henhold til gældende praksis og vejledningen i Veludført Stråtag..?

Ifølge Torben Helsing-Olsen er der flere muligheder:

- Hvis der foreligger byggetilladelse med beskrivelse af brandsikringen, så bør der ingen problemer være.
- I nogle tilfælde – hvis der ikke er søgt byggetilladelse – kan der blive tale om at få en certificeret brandrådgiver ind over, en såkaldt berigtigelsessag, hvori rådgiveren godkender løsningen.
- Hvis du som tækkemand er i tvivl, så ring til en jurist i DI Dansk Byggeri og få vejledning.

Og DI Dansk Byggeris chefkonsulent sluttede af med:

"I bør altid lave en kvalitetssikring, som viser, hvordan tingene er bygget op – og hvis man er i brandklasse 3, så SKAL man have dokumentation for det udførte arbejde. Ellers må brandrådgiveren ikke skrive under på, at tingene er i orden."

LER SOM BRANDHÆMMER – DET DUER

TEKST OG FOTOS:
ANNE BEIM, PROFESSOR
LEDER AF CINARK
INSTITUT FOR BYGNINGSKUNST OG TEKNOLOGI
DET KONGELIGE AKADEMI – ARKITEKTSKOLEN

“Det brænder ikke som forventet – eller rettere slet ikke!” var den første fælles reaktion, da vi i projektgruppen hev en af de 14 testkonstruktioner ud af en lille testovn på DBI / Dansk Brand- og Sikringsinstitut.

Som beskrevet i TÆK, no. 4 i december 2020, er der nu gang i det tværfaglige projekt, bevilget af Miljøstyrelsen: *“Tækkede bygningsfacader til den grønne omstilling: CO2-neutral brandsikring af tækkede lodrette flader”.*

Utålmodigt har vi ventet på at få mulighed for at påbegynde projektet, som er fuldstændigt afhængigt af at kunne gennemføre praktiske eksperimenter med materialer og brandtests. Men vinterens Corona-restriktioner forårsagede, at vi først kunne iværksætte de praktiske forsøg i april 2021.

Projektet består, i sin grove enkelthed, af en række materialeforsøg med ler i kombination med tækkede facader, der brandtestes og dokumenteres, et større udstillingsbidrag i 1:1 ved Det Kongelige Akademi – Arkitektskolen i efteråret 2021 som viser forskellige måder hvorpå denne byggeteknik udtrykker sig arkitektonisk, en historisk/nutidig gennemgang af byggemåden, præsentation af projektet på DBI's Branddage, en publikation ved Straatagets Kontor og en slutrapport.

< Sven Jonsen (til højre) og Thomas Gerner i gang med at lave test-emnerne.

TVÆRFAGLIGT UDVIKLINGSARBEJDE

På trods af at alle har nikket til den oprindelige projektbeskrivelse og de tanker som ligger bag ‘forsøg med lodret tækkede facader og ler som brandhæmmer’, viser den praktiske virkelighed altid, at der er ting vi ikke kunne have forudset, ikke forstår på samme måde eller som vi, af naturlige grunde, har forskellige erfaringer med. At stå i den situation er spændende hvis – man som her – er et godt hold af blandede kompetencer med masser af gåpåmod, og som har respekt for hinandens viden og erfaringer.

Udfordringen er at det både er et vidensopsamlende og eksperimenterende projekt, som kræver at man får materialerne i hænderne, og at man er fysisk samlet for med egne øjne (og hænder), at kunne vurdere opbygningen af de forskellige konstruktionsforslag og de resultater de forventes at føre til.

Dette er en kort status fra projektets første to faser, hvor materialeforsøg og brandtests er indledt og baggrundsviden bliver indsamlet. Her er materialer, konstruktionsløsninger, bygbarhed, brandegenskaber og arkitektoniske muligheder lystigt blevet diskuteret og løbende udviklet.

Projektet er en konkret brandteknisk undersøgelse af kombinationer med ler- og kalkblandinger i lodret tækkede konstruktioner, men samtidig rykker det ved forventningerne til, hvordan vores huses facader kan bygges og vil se ud i fremtiden.

Derfor kan vi ikke trække på kendte præaccepterede løsninger – det er 'work in progress', som kræver gode faglige forklaringer og argumenter. Alle dele af facadekonstruktionen skal gentænkes og projektets resultater er dybt afhængige af at de forskellige parter deler deres nyeste viden, bruger de mest informative måder at kommunikere på og fortløbende byder ind i diskussionerne for at vi samlet set kan nå frem til de bedst forberedte forsøgsopstillinger.

OVERRASKENDE BRANDTEST

Efter flere indledende drøftelser på baggrund af forslag til imprægnering af tækkerør med ler og forskellige konstruktionsopbygninger, har vi gennemført 14 brandtest med DBI's skalerede opstilling: Mini-SBI'er, som primært anvendes til at teste mindre materialeemner og produkter.

Mini-SBI måler Heat Release Rate (HRR) / varmeafgivelseshastighed via kalorimeter der angiver iltforbruget, som er de samme parametre som anvendes i SBI-fuldskala testopstilling. Ved at analysere resultaterne er det muligt at nå frem til følgende:

- S-FIGRA – skaleret FIGRA (Fire Growth Rate) / *brandvæksthastighed*
- S-THR – skaleret THR (Total Heat Release) / *total varmeudledning*

Det har været en central diskussion, om de skalerede forsøg ville vise reelle resultater, da det tækkede lag kun måtte have en tykkelse på 50 mm., altså væsentligt tyndere end virkelighedens tækkede facader. Hertil har brandeksperterne svaret, at tykkelsen ikke har nogen betydning for det der måles på, hvilket – indrømmet – kan være svært at forstå...

Trods dette, har vi opnået særdeles brugbare resultater, hvor fire test-emner med forskellige former for påføring af lerimprægnering **har vist**, at ler har gode brandhæmmende egenskaber.

Det skal undersøges nærmere i næste fase med fuldskalaforsøg, hvor vi dykker dybere ned i hvordan de brandhæmmende forhold kan fremmes. Her er fokus på: anvendelse af forskellige lerblandinger og imprægneringsteknikker, og den måde hvorpå de lerimprægnerede tækkede facader indgår i arkitektonisk sammenhæng.

EN REJSE I VIDEN

Endelig har Jørgen Kaarup fra Straatagets Kontor i kompagniskab med arkitekt/PhD Henriette Ejstrup fra CINARK besøgt forskellige historiske eksperter o.a. Ydermere har Henriette søgt efter oplysninger vedrørende lodret tækkede bygninger og brandhæmmende løsninger i arkiver og historisk kilde-materiale. Senest har kontakter til hollandske arkitekter og forskere bibragt os viden om parallelle undersøgelser der aktuelt pågår ved det hollandske teknologiske universitet, TU Delft.

Fra venstre mod højre er det Anne Beim, Ruud Conijn, Thomas Gerner og Sven Jonsen med alle de stykker tag, der blev testet på Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut.

En fin tækket facade på et bageri,
tækket med hvedehalm og
miscanthus af Taichi Okimoto.

Ny bevægelse i den japanske tækkebranche

TEKST: HIROE TOYOHARA, OVERSAT AF JØRGEN KAARUP

Stråtaget og dermed også tækkemænd er decideret truede i Japan på grund af en overdreven frygt for brand fra myndighedernes side.

Nu går mange unge til kamp for at bevare håndværk og stråtag, som historisk har årtusinder bag sig i Japan. Den nye bevægelse tiltrækker også kvinder, bl.a. fordi det gamle begreb YUI står for fællesskab, samarbejde og social bevidsthed.

De unge prøver på mange forskellige måder at få japanernes øjne op for tækningens forunderlige verden.

Tæk bringer her inspiration fra vores kolleger i Japan, fortalt med ord og i billeder af den kvindelige tækker Hiroe Toyohara.

Her er universitetsstuderende i fuld gang med at genoplive YUI, oplevelsen af fællesskab og samarbejde i tilknytning til at tække mange mennesker sammen.

Det unikke ved tækning i Japan er, at det traditionelt blev udført gennem et system ved navn **yui**. I *yui* samarbejder beboerne i en landsby om at lægge nyt stråtag, så den enkelte beboer ikke skal bruge en hel masse materiale og penge på at få tækket. Hver eneste fra landsbyen kommer med tækkemateriale, som de selv har høstet, og bidrager samtidig med en dags arbejde. Så, *yui*-systemet medfører, at man som ejer af et hus kan få tækket en hel side i løbet af en dag – uden andre omkostninger end at skulle sørge for mad og drikke til de måske 50 eller 75, der den dag sørger for, at stråtaget fornyes. Og det hele slutter så med en fest om aftenen.

Desværre er *yui* forsvundet som begreb og socialt fænomen i takt med, at antallet af stråtage er faldet markant i hele Japan.

Hvad kan vi så gøre? Japanske tækkemænd har kæmpet for deres fag. Men på grund af meget strenge brandkrav fra myndigheder-

nes side er det ikke tilladt at bygge nye huse med stråtag i langt de fleste områder – kun ensomt beliggende huse ude på landet må opføres med strå på taget.

For få unge

Derfor er der ingen mulighed for at udfordre moderne byggestil med strå, hverken i byer, forstæder eller landsbyer. Det er baggrunden for, at der nu er så få tækkevirksomheder, og at det derfor ikke er attraktivt for unge at gå ind i tækkebranchen. Det faldende antal, også af yngre tækkemænd, har medført, at stråtaget er blevet endnu dyrere end det var i forvejen.

Men inden for de seneste år er der en bevægelse i gang for at bryde barrieren ved at bruge strå inden for kulturen, som skulpturer, monumenter, pavilloner og den slags, ofte i tilknytning til festivaler og events. Unge tækkefolk prøver at nå ud til de unge generationer og nye kunder i det hele ta-

get, som ikke kender til stråtag. Vi gør det ved at skabe "noget attraktivt", ofte ikke en bygning – simpelthen for at viderebringe og formidle selve håndværket, teknikken og kulturen bag tækning.

Ikuya Sagara er en af de tækkemænd, som er front for den nye bevægelse. Han tækker ikke bare traditionelle tage, men skaber mange kunstneriske ting, monumenter, ja selv møbler. Han kommer ofte i medierne og er dermed et aktivt medlem i forhold til at få budskabet ud til de såkaldt "almindelige mennesker".

I Japan er der mange forskellige slags materialer til tækning: Vi bruger miscanthus, en slags elefantgræs, vi bruger tagrør, hvedehalm og rishalm. Japan er jo et "risland", så Ikuya bruger meget ofte rishalm i sit arbejde. Det er hans måde at komme tættere på folk og få dem til at forstå mere om, hvad strå kan bruges til.

Det her er bunden til en blomstervase, tækket af Ikuya Sagara.

En flot pavillon tækket med rishalm af Ikuya Sagara.

Konstruktionen er bambus, og pavillonen blev lavet

i tilknytning til en kulturfestival.

Her er der tækket på et arkitektfirmas kontorbygning af Taichi Okimoto.

Blomsterdekorationer på lodret facadetækning.

De historiske rødder

Hans mange og yderst varierede arbejder formidler på glimrende vis de dybe historiske rødder, der er i tækkefaget. De er baseret på den ånd, som vi kalder *shuhari*; det er de tre niveauer af at mestre et fag: at lære det fundamentale, at bryde traditionerne og dernæst udtrykke sig individuelt med sin helt egen stil.

Taichi Okimoto er også en af de førende inden for den nye bevægelse. Han har studeret arkitektur og design under professor Kunihiro Ando, som er præsident for vores organisation, JTCA, Japan Thatching Cultural Association.

Taichi har arbejdet på projekter for at skabe en ny, moderne stil inden for tækning i nogle af de områder, hvor der ingen restriktioner er. Han har lavet monumenter, en facade til et bageri og har tækket en hat, en sofa og taget til en bil. I disse projekter har han arbejdet sammen med de lokale myndigheder.

Vi i den nye bevægelse prøver at udfordre fag og tankegang gennem projekter, men vi holder også mange workshops og events. Tatsuo Ueda er en anden ung tækkemand, som ofte holder workshops for gymnasieklasser. De unge høster selv *miscanthus* og prøver at tække med det.

Strå i stedet for blik

Inspireret af disse unge tækkefolk arbejder studerende ved universitetet i Wakayama nu på at genindføre stråtag i en landsby, hvor der efterhånden kun er huse med bliktag tilbage. Det interessante er, at ingen af disse studerende kender til stråtag på forhånd – men når de får det i hænderne, bliver de nærmest forelskede i tækning og kulturen bag.

De ved, at det smukke ved det bæredygtige og miljørigtige ved stråtag ikke kun drejer sig om materialet, men også om ånden bag. Ikuya siger, at tækning for ham ikke blot er at lave tage, det er en livsstil hele vejen igennem.

Disse unge ved, at det moderne menneske har en masse at lære fra kulturen bag tækning. Vi lever i en så "effektiv" verden, at vi ofte glemmer at samarbejde, at hjælpe hinanden – det er selve sjælen i *yui*, som bliver genoplivet gennem tækning.

Vi unge tækkere blev inspirerede af præsentationerne fra vores kolleger fra resten af verden, da vi mødtes i Japan til ITS-mødet i maj 2019. Vi håber, at man ved at udfordre begrebet "at tække" via vores bevægelse på et tidspunkt kan ændre myndighedernes holdning til stråtaget. ■

Tækkede møbler i en butik med udstyr til friluftsliv i Tokyo.

Tækket af Ikuya Sagara.

Foto fra workshop for gymnasieelever,

hvor Tatsuo Ueda videregiver tækkemandværet.

En anden workshop for gymnasieelever.

STØT OP OM BRANCHEKONTORET

Straatagets Kontor kan reddes, hvis flere støtter op økonomisk, både nye sponsorer og tækkemænd. Der arbejdes nu ihærdigt på at udvikle nye idéer til relevante projekter, som både kan gavne tækkebranchen og samtidig give indtægter til kontoret. To nye sponsorer har meldt sig, og fem tækkemænd støtter nu kontoret økonomisk.

Et samarbejde med et typehusfirma om at teste fugtvandring, nedbrydning og holdbarhed af stråtag kunne blive et eksempel på et projekt, som kunne opnå støtte fra private fonde eller offentlige tilskudsordninger og dermed bidrage til branchekontorets drift.

TEKST OG FOTO: JØRGEN KAARUP

Straatagets Kontor mangler penge, efter at aftalen med Sepatec A/S er bragt til ophør – derfor er denne udgave af Tæk foreløbig den sidste. Kontoret skruer ned for aktiviteterne, den ansatte går på halv tid, og aktiviteten koncentrerer sig om at skaffe penge, både via midler til projekter og direkte støtte fra tækkemænd og sponsorer.

Det økonomiske fundament under Straatagets Kontor er væk fra 1. august. Aftalen om støtte fra Sepatec A/S med 5 kr. pr. solgt kvadratmeter blev ophævet i marts, og pr. 1. august har Carlo F. Christensen standset det sponsorat til kontoret, som har været gældende siden april måned.

Derfor ser kontoret nu ind i et underskud på omkring 150.000 kr. i andet halvår af 2021, selv om udgifterne er justeret ned. Tækkelaugets bestyrelse har besluttet at dække dette underskud, hvis det skulle vise sig umuligt at skaffe flere penge til kontoret, som gennem de seneste 8 ½ år har været tækkebranchens fælles informations-, markedsførings-, PR- og udviklingskontor.

Foreløbig har en håndfuld tækkemænd givet tilsagn om økonomisk støtte i størrelsesordenen 5.000 kr. årligt pr. tækkemand, og to sponsorer har meldt sig, nemlig det nye firma Straatek, der sælger brandfiberdugen Extum og firmaet Magma, der sælger et præparat til brandimprægnering – i begge tilfælde brandsikring af stråtage.

Tilsammen dækker de 5 tækkemænd og 2 sponsorer dog kun omkring 25 % af det beløb, Carlo F. Christensen A/S har sponsoreret med frem til 31. juli i år.

HVORDAN OG HVORFOR ER DET GÅET SÅDAN....?

Hvad fik det til at gå så galt, at kontoret – som hidtil har været stabilt kørende og har opnået mange gode resultater – måske er lukningstruet til nytår...?

Tæk giver forklaringen her:

Den 5. marts modtog bestyrelsen i Straatagets Kontor en 4 sider lang skrivelse fra det nye brandfiberdug-firma Extums advokat.

Heri skriver han bl.a., at "min klient er i besiddelse af information om, at Straatagets Kontor opfordrer medlemmer af Tækkelaugets til at undlade min klients produkt, Extum, til brandsikring af stråtage."

Der står videre i skrivelserne, at dette kan være en overtrædelse af Konkurrenceloven, og at man er klar over, at Straatagets Kontor modtager støtte fra Extums konkurrent, Sepatec. Advokaten skriver videre, at Tækkelaugets medlemmer dermed har en økonomisk interesse i at anvende produkter fra Sepatec, fordi medlemmerne så sparer omkostninger til finansiering af kontoret.

Da advokatens henvendelse blev forelagt juristerne i DI Dansk Byggeri, opfordrede de på det kraftigste kontorets bestyrelse til at opsigte aftalen med Sepatec med omgående virkning – selv om der ellers var 9 måneders opsigelse i henhold til kontrakten mellem Straatagets Kontor og Carlo F. Christensen A/S.

HER HVILER
STRAATAGETS
KONTOR

★
1.1. 2013

†
31.12. 2021

JEG VIL GERNE STØTTE OP

Hvis du gerne vil yde økonomisk støtte for at sikre Straatagets Kontor en stabil drift i 2022, så skriv eller ring til formand for bestyrelsen, Thomas Gerner – eller til kontorets ansatte, Jørgen Kaarup.

Thomas

Tlf. 2521 7752 eller mail@horneby.dk

Jørgen

Tlf. 2125 9188 eller Joergen@kaarup.eu

KONTRAKT OPSAGT

Kontorets bestyrelse valgte at følge juristernes opfordring. Kontrakten blev opsagt den 15. marts med øjeblikkelig virkning.

Sepatec valgte efterfølgende, månedsvist, at yde samme beløb som Sepatec-afgiften indbragte i 2020 frem til 1. juli, dvs. tre måneders ny aftale: En decideret sponsoraftale, for det er fuldt lovligt at sponsorere, hvorimod det kan være en overtrædelse af Konkurrenceloven at lade støtten afhænge af salget. Aftalen blev siden forlænget til 31. juli, men er nu ophævet af Carlo F. Christensen A/S.

KRISEMØDER

Straatagets Kontors bestyrelse holdt flere krisemøder, for tiden var knap: Skulle den ansatte fyres, idet der er tre måneders opsigelse? Skulle bladet Tæk standses øjeblikkeligt, for det koster 30.000 kr. i omkostninger pr. blad til layout, tryk og forsendelse...? Skulle kontoret lukke eller begæres konkurs? Der var mange spørgsmål.

I mellemtiden meldte folkene bag Extum, firmaet Straatek Aps, Tækkelauguet og Straatagets Kontor til Konkurrencestyrelsen. Begrundelse: Nogle i de to bestyrelser fortsætter med at advare imod og dermed begrænse salget af det nye brandfiberdug-produkt.

Det skete 5. april, og 9. juni kom der svar fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen:

På baggrund af de foreliggende oplysninger besluttede styrelsen ikke at behandle sagen yderligere, så en videre sagsbehandling er indstillet. Dog, skriver styrelsen, er vi ikke afskåret fra at sagen op igen på et senere tidspunkt.

TO SPONSORER

Efterfølgende har Extum, dvs. Straatek Aps, tilbudt at sponsorere Straatagets Kontor i 2. halvår 2021, fordi firmaet, understreger den ene indehaver, Mikael Simonsen, aldrig har ønsket at medvirke til at ødelægge økonomien bag kontoret, men har set sig nødsaget til at handle, som de har gjort.

Desuden har Henriksens firma, Sydfynsk Håndværk A/S, tilbudt sponsorat i 2. halvår i år. Der er sendt henvendelser til en række mulige sponsorer, men foreløbig har kun disse to meldt sig.

Der mangler nu omkring 75 % af de hidtidige indtægter for at kunne køre kontoret med normal drift.

Derfor er den ansatte (denne artikels skribent) på halv tid med deraf følgende nedsat løn og nedsatte aktiviteter. Udgivelsen af tækkefagets eneste fælles forum, bladet Tæk, er indtil videre bragt til ophør. Og en stor del af indsatsen resten af året bruges på at skaffe penge til at fortsætte driften i 2022. Carlo F. Christensen har udtrykt ønske om at udforme en ny sponsoraftale med Straatagets Kontor, men det er i skrivende stund usikkert, hvornår en sådan vil kunne træde i kraft – og med hvor stort et beløb.

OP TIL TÆKKEMÆNDENE

Det er i høj grad nu op til de danske tækkemænd at bakke økonomisk op om det fælles branchekontor, som ønsker at fortsætte arbejdet med at få stråtaget ind i nutidigt, bæredygtigt byggeri med Holland som forbillede uden dermed at sige, at vi skal kopiere hollændernes måde at takke eller øvrige byggestil.

Ud over dette har kontoret dokumenteret stråtagets miljøfordele, dokumenteret isoleringsevnen og medvirker til at sikre, at der kan bruges stråtag med afstande ned til 5 meter. Et omfattende informationsarbejde har også medvirket til at sikre, at tækkefaget er levende, herunder at faget kan tiltrække unge og dermed sikre sig en fremtid, der rækker langt ud over fredede og bevaringsværdige ejendomme.

Følgende tækkemænd har givet tilsagn om at støtte kontorets arbejde med i gennemsnit cirka 5.000 kr. pr. år: Dennis Jørgensen, Per Ringgaard, Mads Hetoft, David Pegrim og Jacob Enemark.

FLOT STØTTE fra yngre tækkemand

Jacob Enemark støtter op om Straatagets Kontor med 2.000 kr. om måneden – flot eksempel på opbakning til kontorets arbejde for hele branchen

TEKST OG FOTO : JØRGEN KAARUP

"Jeg vil gerne støtte med 2.000 kr. hver måned, hvis det kan hjælpe", skrev det nyvalgte bestyrelsesmedlem i Tækkelaugget, Jacob Enemark til formand Thomas Gerner.

Og jo, for Pokker da, hvor det hjælper. Ikke mindst, hvis flere følger i Jakobs spor, så der kunne spores en solid opbakning fra tækkefagets egne udøvere.

"Jeg mener, det er vigtigt for vores fag at have et kontor, der sætter faget på dagsordenen, både i medier og blandt f.eks. unge mennesker, så vi kan få flere lærlinge, for det er der

brug for", siger Jacob Enemark, der på årets generalforsamling blev nyt bestyrelsesmedlem i Tækkelaugget.

Men er det ikke mange penge for dig som har et forholdsvis ungt tækkefirma?

"Jo, det er det, men det svarer vel til et par weekenders arbejde. Omvendt ville det være rart, hvis alle tækkemænd bakkede økonomisk op, for så ville det jo ikke være ret mange penge for den enkelte", siger Jacob, der har (var det tre..?) ansatte i sit firma, der blev etableret i 2014 og har hjemme i Egtved, Midtjylland.

"Det kunne jo også være et forslag, at de tækkemænd, der økonomisk bakker op, får Tæk tilsendt fremover,. Så må dem, der ikke betaler, undvære bladet", siger Jacob, der i 2014 blev Danmarks mester i tækning ved DM i Skills og udlært samme år.

Foreløbig støtter yderligere fire tækkemænd Straatagets Kontor økonomisk: Det er Dennis Jørgensen, Mads Hetoft, Per Ringgaard og David Pegrin.

NY VERSION AF BOGEN

NATURENS EGET TAG

**NU 212 SIDER,
INDBUNDET.**

11 nye kapitler,
masser af nye fotos.
I alt mere end 250 fotos.

OPLAGT KUNDEGAVE

SÆRPRIS TIL TÆKKEMÆND:

En kasse, 12 stk. for
2.080 kr. + moms, inkl. forsendelse.

BESTILLES HER:
joergen@kaarup.eu

**NATURENS EGET TAG.
VERS. 2020**

er en hyldest til dette miljøvenlige tag, giver både inspiration og går i dybden med emner som kulturhistorien, livscyklusanalyse, brandsikkerhed, høst af materialer. Samtidig føres læseren med på en rejse til stråtag verden rundt.

ET EKSEMPEL PÅ BRANCHEKONTORETS INDSATS

Tæk bringer her en artikel, skrevet af Straatagets Kontor og bragt i magasinet Teknik & Miljø, som udgives af KTC.

KTC står for Kommunalteknisk Chefforening, så artiklen er nået ud til alle chefer i Danmarks kommunale tekniske forvaltninger. Desuden læses bladet af de fleste kommunalpolitikere samt af rådgivere i byggebranchen og politikere på Christiansborg.

Teknik & Miljø kommer i 2.000 eksemplarer, og artiklen om benspænd for stråtag blev bragt i juni 2021.

KLIMAVINDEREN ER STRÅ – MEN VI BEHØVER JERES HJÆLP

Stråtaget er bedste bud på et klimavenligt tag, men kommunale lokalplaner spænder ben for nybyggeri med strå, blandt andet på grund af gamle myter om brandfare. Nutidens tage er brandsikrede, og stråtage brænder ikke oftere end andre tagtyper. Lad os aflive myterne og høste gevinsterne sammen.

TEKST: JØRGEN KAARUP

RESEARCH: KIRSTINE BOVBJERG CHRISTENSEN, ARKITEKT MAA

Stråtaget er det mest klimavenlige tag, der findes i Danmark, har Teknologisk Institut dokumenteret i en livscyklusanalyse i samarbejde med bl.a. Aarhus Universitet. I en sammenligning mellem betontegltag, tagpaptag og stråtag, udført af Tegnestuen Vandkunsten, er det tydeligt, at stråtaget er det mest miljøvenlige blandt de undersøgte tage.

Stråtag på huset sparer atmosfæren for hele 5 tons CO₂, sammenlignet med et tag af tagpap. I det hele taget er stråtaget et godt bud, når det gælder om at optimere huse i forhold til ressourceforbrug og miljøpåvirkninger.

Stråtag er derfor et godt valg, når byggeriet skal medvirke til at løse klodens klimaproblemer – også på nybyggeri, som man med succes gør det i Holland.

I Holland er der de seneste 20 år bygget omkring 3.000 nye bygninger med strå på tag eller facader – hvert år!

Et af de forholdsvis få eksempler på nybyggeri med strå i Danmark.

FAKTA

Et stråttækket hus er mærkbart mere køligt, ikke mindst på 1.-salen eller underloftet, end et hus med f.eks. pladetag, når sommerens sol bager. Tilsvarende luner det om vinteren.

Strå isolerer svarende til op imod 100 millimeter mineraluld, viser tests foretaget af Teknologisk Institut.

I Holland er der de seneste 20 år hvert år opført omkring 3.000 nye bygninger med strå på tag og i mange tilfælde også facader. Bygningerne spænder vidt fra arkitektteg-nede, store villaer over rækkehuse og ferieboliger til rådhus, biblioteker, hoteller og endog flere etager høje boligkomplekser.

BYGGERIETSMILJØANSVAR

Byggeriet står for omkring 1/3 af alle miljøbelastninger, uanset om vi taler om klima, ressourceforbrug eller affald. Med regeringens ambitiøse klimamål om at reducere CO₂ med hele 70 procent inden 2030 er det helt afgørende, at byggeriet bliver mere miljøvenligt.

At vende tilbage til naturens egne materialer, anvendt i moderne byggeri, er nødvendigt, hvis byggeriet også skal reducere klimaaftrykket med 70 procent. Dvs. træ, ler, halm og strå.

Strå som materiale er som regel tagrør, der vokser langs søer, åer, fjorde og i vådområder og her fungerer som naturens eget rensningsanlæg. Strå kan også være danskdyrket miscanthus, en art elefantgræs, som er optimal til at beskytte grundvandet. Den kan nemlig dyrkes uden brug af sprøjtemidler. Tækkemiscanthus er en vigtig højbærdiafgrøde, som med fordel kan dyrkes i grundvandsbeskyttelses-områder.

Strå har samme positive virkning på CO₂-regnskabet som træerne i vores skove. Strå afgiver ilt og bruger af luftens CO₂ under væksten. Naturens egne produkter udgør 98 procent af et stråtag. Der er brugt meget lidt fossil energi på høst af planterne, som efter 50 år som tag kan vende tilbage til naturens kredsløb.

LOKALPLANER EN HINDRING

Den danske tækkebranche har gennemført en række initiativer til fremme af brugen af strå i nybyggeri. Men vi er fortsat milevidt fra at mærke den store efterspørgsel, som hollænderne i årevis har haft på strå. Det går bl.a. trægt i Danmark, fordi kommunernes lokalplaner i rigtig mange tilfælde hindrer brugen af strå i nye udstykninger.

Tækkemændenes branchekontor har gennemført en undersøgelse af 54 lokalplaner i 17 kommuner, hvoraf de 10 er Danmarks fremmeste vækstkommuner.

Ikke mindre end 61% af lokalplanerne hindrer brugen af strå i nybyggeri. Og i kun 4 ud af de 54 undersøgte lokalplaner er stråtag konkret nævnt som en mulighed.

Fire af de undersøgte kommuner har formuleret klimaplaner og visioner om grønomsstilling og klimatilpasning. Her har

vi set på lokalplaner vedtaget efter vedtagelsen af regeringens klimalov i december 2019. Samme tendens; stråtag er kun nævnt i én lokalplan ud af 13 undersøgte.

MYTEN OM BRAND

Set under et må man sige, at kommunernes lokalplaner er en vigtig, negativ faktor i forhold til at fremme brugen af et af de mest klimavenlige byggematerialer, der findes. Det kan både skyldes, at strå simpelthen ikke er i tankerne hos planlæggere og politikere, og det kan skyldes, at den hårdnakkede myte om stråtages øgede brandrisiko trives i bedste velgående.

Nutidens stråtag kan brandsikres efter forskellige godkendte metoder. Adskillige tests og brande i virkelighedens verden viser klart, at et brandsikret stråtag brænder så langsomt, at brandvæsenet kan nå frem og få kontrol med branden, før der sker gennembrænding og alvorlige skader på hele bygningen.

Forsikringsselskabet TopDanmark har sammenlignet hyppighed og skaders omfang gennem 10 år, og undersøgelsen viste, at brandsikrede, stråttækte bygninger ikke brænder oftere end alle mulige andre tagtyper. Der er altså ikke tale om en overhyppighed i antal brande.

Der er derfor god grund til at åbne op for brugen af strå i nye udstykninger, så folk kan vælge frit, om de vil investere grønt, når de bygger nyt hus på samme måde, som flere og flere vælger at købe grønt, når det er indkøbsvognen, der skal fylde.

Strå som byggemateriale bør vække interesse hos alle, der holder af smukke bygninger opført med tanke for vores klodes tilstand.

FAKTA

Antal stråttækte bygninger i DK: 54.695 – heraf 9.114 sommerhuse

Antal danske tækkemænd: Ca. 400.

Antal tækkede kvadratmeter årligt: Ca. 300.000

KVALITETSSIKRING — EN OPFORDRING

Et vigtigt værktøj når kvaliteten ved udførelse af et stråtag skal holdes og samtidig udvikles fremadrettet

TEKST: THOMAS GERNER, FORMAND, TÆKKELAUGET

Ved den netop overstået generalforsamling opfordres medlemmerne i Tækkelaugets til at give sig i kast med at kvalitetssikre det udførte arbejde.

Jeg håber, at vi ved at dokumentere kvaliteten, af det udførte tækkearbejde, kan blive bedre til at lave langtidsholdbare og sunde stråtage, til gavn for kunder og ikke mindst os, som branche.

Ved at udfylde en kvalitetssikring vil du, som håndværker, kunne dokumentere at det færdige tag, lever op til gældende lovgivning og regler.

Samtidig fungerer det som en huskeliste, til at undgå fejl, mangler og misforståelser under udførelsen.

En vigtig ting i forbindelse med udarbejdelse af kvalitetssikring er billedokumentation. Der bør tages billeder af alt dét, man ikke efterfølgende kan se: Korrekt oplægning af brandsikring, luftspalte, lægter og så videre.

Der findes mange måder at udføre en kvalitetssikring og man bør finde den som passer bedst ind i firmaets arbejdsflow og temperament.

På Tækkelaugets hjemmeside ligger der en kvalitetssikringsskabelon, som kan downloades og bruges.

Vi udvikler løbende på den, så det bliver overskueligt og nemt at give sig i kast med.

Tækkelaugets bestyrelse opfordrer alle til, at der udarbejdes en kvalitetssikring på alt udført tækkearbejde. Dette sikrer og dokumenterer arbejdets korrekte udførelse.

Min fornemmelse er, at flere og flere stiller krav til udførelse af kvalitetssikring, når der skal lægges nyt stråtag. Den udvikling hilser jeg velkommen og håber på, at det på sigt kan blive et krav til medlemmerne i Tækkelaugets.

Derved er kunderne sikret en ensartet kvalitet fra laugets medlemmer og kan dermed føle sig sikre og trygge, når de skal investere i et stråtag.

Bestyrelsen og jeg står selvfølgelig til rådighed med gode råd og hjælp.

Vi hører også gerne om jeres måde at kvalitetssikre på, så vi sammen kan blive bedre til at sikre kvaliteten på vores veludførte stråtage.

Carlo F. Christensen A/S

BRUG DEN BEDSTE TÆKKESKRUE

**BEDST
I TEST**

Tækkeskruen

**TEKNOLOGISK
INSTITUT**

Teknologisk Institut har testet **Tækkeskruens** korrosionsbestandighed. Resultatet er entydigt.

Tækkeskruen klarer sig over **6,8 gange** bedre mod rødbrust end konkurrerende tækkeskruer fra Kina og Østeuropa.

Se den fulde testrapport fra Teknologisk Institut på <https://carlofchristensen.dk/Links>

Vi leverer byggematerialer af høj kvalitet til tækkemænd og stråtagsejere

8638 7666

www.carlofchristensen.dk

Bjarnes kreationer

Tækkemand Bjarne Johansen har i de seneste år skabt en række anderledes tækninger. Det hele begyndte med en tækket sauna hjemme i haven. Så føjede et "orangeri", et lysthus sig til i samme have – hvor glas og tækning stødte sammen i skarpe knæk med smalle stykker strå.

Siden er det blevet til lidt af hvert, fra en tækket port ved Vestkysten over en stor shelter / forsamlingshytte til et lille hus – et tiny house, som er blevet så populært, men yderst sjældent er set med strå.

Så – vær så god at lade dig inspirere...

Bjarne Johansen tækker på høj bygning ved friluftsbadet i Aalborg, hvorfra der er udsigt over byen og til øen Egholm i Limfjorden. Konstruktionen var et samarbejde mellem fire håndværksfag.

Samlingssted for eleverne på Himmerlands Ungdomsskole i Havbro.

En tækket port ved Blåvandshug, udført sammen med Ingrid Ogensted som en del af en udstilling, hvor 12 kunstnere udstillede ved stranden. Der er tækket oppe fra og ned..!

< Et bud på et "tiny house" ved Svinding, tæt på Fussingø. Tækket med rund kvist.

Bjarnes nye tag i brand

Tækkemand Bjarne Johansens stråtag fra 2017 stod pludselig i brand midt om natten i juli måned – mistanke om pyroman, politiet efterforsker sagen. Huset fik meget små skader, ifølge ejer og skadeservice fordi der er tækket på plader

TEKST: JØRGEN KAARUP

FOTOS: HENNIE LASKE

Klokken 2.15 en nat i juli banker det på døren hos tækkemand Bjarne Johansen: En forbigående vil gøre opmærksom på, at der er ild i stråtaget. Brandvæsenet alarmeres, Bjarne griber en haveslange og foretager et foreløbigt, nødtørftigt forsøg på at dæmpe ilden.

Klokken 2.30 er brandfolkene på stedet og begynder slukningsarbejdet. Klokken 6 morgen er det hele ovre, brandfolkene sætter sig roligt i græsset over for huset og spiser medbragte madpakker.

Branden var efter alt at dømme påsat. Politiets sporhund fandt lugtspor efter tændvæske to steder på jorden under tagskægget, og præcis 24 timer senere var der brand et andet sted på egnen, 10 kilometer fra True, den landsby Bjarne og hans hustru Henni bor i.

Det specielle ved både brand og efterfølgende skader er, at der er tækket på 18 mm tagplader – uden glasfibervæv og uden dampspærre. Thisted Forsikring godkendte denne form for brandsikring. I dag er Bjarne Johansen overbevist om, at tækning på plader har fordele frem for den mere traditionelle med lægter, glasfiberduk som brandsikring og ventilation bag.

”Der er færre skader, både hvad angår røg og vand, end hvis huset havde været brandsikret med fibervæv og ventilationsspalte og samtidig opnået en bedre isoleringsværdi, når der tækkes på plader”, siger Bjarne Johansen, der er uddannet i Holland.

”Hvis jeg skulle gøre det om, ville jeg i dag tække på rupløjede brædder. Men pladetækningen har her i praksis vist, at den fungerer, hvad angår brandsikkerhed, for det var relativt let for brandfolkene at få branden under kontrol”.

Også den fagperson, der efterfølgende skulle vurdere skaderne, mener at pladetækning har fordele:

”Følgeskader fra vand, røg og sod er helt sikkert mindre, hvis der er tækket på plader frem for på fiberduk og lægter”, siger Mads Nonboe, der er teamleder ved Dansk Industri og Skadeservice. Han fortsætter:

”Langt det meste vand kommer jo ikke ind i bygningen, når der er tækket på plader, og det samme gælder også sod og røg, så her hos Bjarne Johansen er der alt i alt meget få skader”.

De største skader er sket i værkstedet, hvor en del elværktøj er ødelagt som følge af indtrængende vand. I selve boligen er der stort set ingen skader.

Skræddersyede forsikringer til livet på landet...

Vi er specialister i landboliger & brandsikret stråtag
- Spar op til 50% på brandpræmien, når dit stråtag er brandsikret*

**Brandsikringen skal være teknisk godkendt af Gartnerne Forsikring.*

**GARTNERNES
FORSIKRING**

**Tlf. 43 71 17 77
www.garfors.dk**

Afsender: Straatagets Kontor, Store Torv 9, 8000 Aarhus C

Bagsiden prydes denne gang af visualiseringer af det store luksusprojekt på øen Sylt, som er færdigt i 2022. Alle tre illustrationer er set inde fra wellnesscenteret og ud. Stedet er et af de få steder, hvor der er udsigt til Vadehavet, fordi det ligger højere end det meste på den ellers ret flade ø.

tæk